

Förvaltningsplan för vildsvin i Gävleborgs län 2021 – 2025

Länsstyrelsen Gävleborg

Rapport 2021:8

ISSN: 0284:5954

Författare: Marielle Cambronero

Illustration omslag: Jonas Lundin

Sammanfattning

- Vildsvinspopulationen ska vara frisk, kontrollerad och anpassad till regionala och lokala förutsättningar.
- Vildsvinspopulationen ska hållas i den täthet som den naturgivna tillgången tillåter, även med hänsyn tagen till övrigt vilt.
- Skador av vildsvin i lantbruk, naturområden, tomtmark och trafik ska minimeras.
- För att förvaltningen ska vara framgångsrik bör samverkan ske mellan jägare, markägare och lantbrukare över större arealer, förslagsvis älgjaktområden eller annan förekommande jaktsamverkan.
- Vildsvin ska inte utfodras.
- Eventuella åtelplatser bör inte placeras närmare än 200 meter från annans mark, jaktområde eller allmän väg.
- Jakt vid skadekänsliga områden bör prioriteras.
- Fällda vildsvin ska rapporteras i databasen www.viltdata.se.
- Vid kontakt med länder där afrikansk svinpest förekommer måste risken för smittspridning beaktas. SVA ska kontaktas om döda eller sjuka vildsvin påträffas.
- Intresseorganisationerna bör fortsätta arbetet med att öka och sprida kunskapen om vildsvin.

Innehållsförteckning

Inledning.....	6
Nationella och regionala mål	7
Nationella mål	7
Nationella resultatmål	7
Nationella åtgärds mål	7
Mål för Gävleborg län	7
Vildsvin i Gävleborg län	8
Vildsvinsstammens storlek och lokalisering	8
Vildsvinens effekter i naturen och samhället	8
Lokalt styrd vildsvinsförvaltning	9
Jakt	10
Avskjutning	10
Jaktmetoder	10
Användning av särskilda jaktmedel	11
Åtelkameror	11
Utfodring av vildsvin	12
Åtling	12
Fodermedel till vildsvinsåtel.....	12
Möjlighet att besluta om förbud mot utfodring av vilt	13
Vildsvin som livsmedel	14
Livsmedelsstrategin	14
Provtagning av vildsvinskött	14
Direktförsäljning av vildsvin till konsumenter och detaljhandelsanläggningar	15
Smittskydd	16
Afrikansk svinpest.....	16
Andra smittor hos vildsvin.....	16
Åtgärder för att nå målen	17
Vem ansvarar för vad?	17
Åtgärder för markägare och jakträttshavare	17
Skriftliga jakträttsavtal.....	17
Planerat jakttryck.....	18
Vildsvinshjälp.....	18
Jaktkampanjer	18
Åtgärder för kommunen	18

Åtgärder i trafiken	19
Viltstängsel	19
Planskilda viltövergångar	19
Varningsskyltar	19
Hastighetsbegränsningar	19
Rörelsedetektor	19
Kunskap och utbildning	20
Referenslista	22
Bilaga 1 – Övervakning	24
Inventering av vildsvin	24
Avskjutningsstatistik	24
Viltkameror	24
Systematisk observation	25
Vildsvinsbarometern	25
Inventering av skador i jordbruket	26
Inventering av trafikolyckor	26
Länsstyrelsens rapporter 2021	27

Inledning

Förvaltningsplanen för vildsvin har som syfte att ge vägledning för förvaltningen av vildsvin i Gävleborgs län. Den vänder sig till markägare, jägare och andra som berörs av vildsvin.

Länets förvaltningsplan för vildsvin har reviderats på uppdrag av regeringen. Regeringen har beslutat om flera åtgärder i det så kallade "vildsvinspaketet" inom ramen för livsmedelsstrategin. Åtgärderna ska underlätta den praktiska förvaltningen så att man kan komma till rätta med problemen och samtidigt ta tillvara den resurs som vildsvinen utgör.

Vildsvinsstammen har ökat i hela landet och även i Gävleborg. Detta innebär att stammen måste förvaltas mer aktivt än tidigare. Syftet med en regional förvaltningsplan är att tydligt beskriva och tidsätta de regionala målsättningarna med vildsvinsförvaltningen och hur resultat som färre trafikolyckor och minskade skador på jordbruksgrödor och anläggningar kan bli verklighet. Syftet med planen är även att öka människors, inte minst de som förvaltar och berörs av vildsvin, kunskap om vildsvin och vad artens närvaro kan innebära för länet.

Förvaltningsplanen uttrycker en viljeinriktning och beskriver hur åtgärder regionalt och lokalt ger mer vildsvinskött på bordet, initierar samverkan mellan aktörer och bidrar till en hållbar och kontrollerad vildsvinspopulation.

Nationella och regionala mål

Nationella mål

De avgörande aktörerna i förvaltningen av vildsvinsstammen är i första hand markägare och jakträttshavare, till skillnad mot förvaltningen av älg och kronhjort, där myndigheter har ett större ansvar. Samverkan mellan intressenter med en roll i vildsvinsförvaltningen ska eftersträvas såväl när förvaltningsplaner tas fram som i den löpande förvaltningen.

Det övergripande nationella målet för vildsvin är att få en hållbar, kontrollerad och frisk population som är anpassad till regionala och lokala förutsättningar (Nationell förvaltningsplan för vildsvin, 2021).

Nationella resultatmål

1. År 2025 är antalet trafikolyckor med vildsvin inblandade färre än 3 000 per år.
2. År 2025 har kostnaderna för vildsvinens skador på jordbruksgrödor halverats och är mindre än 500 miljoner kronor per år.
3. År 2025 har insatserna för att reducera skador på enskilda och offentliga anläggningar såsom trädgårdar, idrottsanläggningar och kyrkogårdar, ökat.

Nationella åtgärds mål

1. År 2025 är svenskt vildsvinskött i större utsträckning än 2019, en del av det kött som finns i handeln och som serveras i offentlig sektor.
2. År 2023 är samverkan mellan förvaltande aktörer etablerad och är ett naturligt arbetssätt.

Mål för Gävleborg län

Förvaltningsplanen i länet eftersträvar att nå de nationella målen för vildsvin och förvalta vildsvinen efter Gävleborgs förutsättningar. Länsstyrelsen har tillsammans med viltförvaltningsdelegationen kommit fram till att dessa mål:

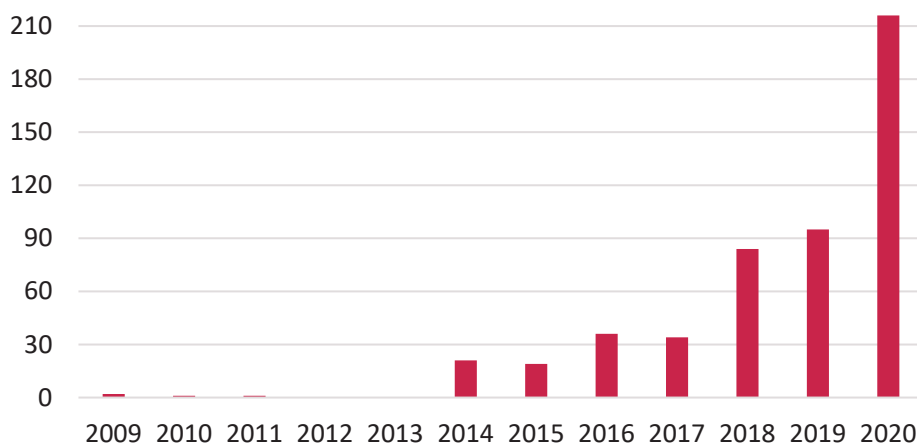
1. Trafikolyckor med vildsvin ska inte överstiga tio per år.
2. År 2025 har kostnaderna för vildsvinens skador på jordbruksgrödor varit oförändrade eller minskat jämfört med 2021.
3. År 2025 har insatserna för att reducera skador på enskilda och offentliga anläggningar såsom trädgårdar, idrottsanläggningar och kyrkogårdar, vandrings- och cykelleder, ökat.
4. År 2025 är svenskt vildsvinskött i större utsträckning än 2021, en del av det kött som finns i handeln och som serveras i offentlig sektor i länet.
5. År 2025 har skadedrabbade områden i Gävleborgs län upprättat en lokal, adaptiv förvaltning av vildsvin.

Vildsvin i Gävleborgs län

Vildsvinsstammens storlek och lokalisering

Gävleborg är ett län som hyser få vildsvin i jämförelse med hur det ser ut söder om Dalälven. Det finns ingen systematisk inventering av vildsvinsstammen utan uppskattad population baseras utifrån känd dödlighet vid avskjutning och trafikolyckor. År 2020 var avskjutningen i länet på 216 vildsvin och ytterligare 16 vildsvin avled till följd av trafikolyckor. Antalet fällda vildsvin ökar för varje år i länet, vilket sannolikt visar på en ökad population (Figur 1). I dag finns en etablerad vildsvinsstam i södra Gästrikland, framförallt i Hofors, Sandviken och Gävle kommun. Norr om Gävle stad finns nästan inga vildsvin och utbredningen norrut sker långsamt.¹ Det förekommer sporadiska observationer av vildsvin i nästan hela länet.

Avskjutning vildsvin Gävleborgs län 2010-2020

Figur 1: Avskjutningsstatistik hämtat från Viltdata, Svenska Jägarförbundet, 2021

Vildsvinens effekter i naturen och samhället

Med en ökad vildsvinsstam kan även trafikolyckor öka vilket ställer krav på eftersök med lämpliga och erfarna hundekipage. Eftersom länet idag hyser fler björnar än vildsvin skickar Polisen nästan alltid ut ett rovdjursekipage då björn ofta misstas för vildsvin. Men trots att vildsvin kan förväxlas med björn så är vildsvin den art som orsakar flest skador på hund och jägare vid eftersök.² Det krävs således utbildning och erfarenhet av de ekipage som jobbar med eftersök.

Ytterligare negativa aspekter med fler vildsvin är att de kan medföra sönderbökade åkrar, vägar, skogsplanteringar, villaträdgårdar samt forn- och kulturlämningar. Detta innebär stora förluster i bland annat skörd, ett ökat vägunderhåll och ökad risk för rotröta i skogsplanteringar.

¹ Personlig kommunikation, Jägarförbundet 2021.

² Agria, Ökning av hundar i vildsvinsattacker, 2020-02-20

Fördelar med vildsvin är att arten genererar ekosystemtjänster genom att bidra till fröspridning. Genom sitt bökande ökar sannolikheten att frön ska gro, vilket i sin tur bidrar till ökad biologisk mångfald.³

Vildsvin är ett jaktbart vilt vilket genererar flera jakttillfällen och klimatsmart kött. Vildsvinen utgör även ett viktigt inslag i den svenska faunan, inte minst som ett upplevelsevärde för naturintresserade och är ett potentiellt alternativbyte för rovdjur.⁴

Lokalt styrd vildsvinsförvaltning

Vildsvinen rör sig över stora områden där hemområden är ofta större än 1 000 hektar. Detta innebär att åtgärder som görs på en fastighet antagligen kommer att påverka grannfastigheterna i mer eller mindre utsträckning. Även en liten vildsvinspopulation kan ställa till med stora skador i lantbruket om den missköts. Om den däremot förvaltas i samförstånd, över större arealer, kan skador minimeras.

I den lokalt styrda vildsvinsförvaltningen är det därför viktigt att samarbeta över större områden. En tydlig markägarförankring är viktig för att exempelvis få information om eventuella skadeområden. Lämpliga indelningar för samverkan kan till exempel vara befintliga älgjaktområden där en fungerande samarbetsform redan finns. Jägare och markägare bör gemensamt ta fram mål och riktlinjer för till exempel avskjutning, åtling, jaktinsatser, skyddsjaktsåtgärder och eftersök. Jägarna är verktyget i förvaltningen och bör åta sig att verkställa de planer som tagits fram i samverkan med markägare/lantbrukare. De lokala planerna och strategierna är avgörande för hur vildsvinsförvaltningen i praktiken kommer att lyckas.

Läs mer om vilka åtgärder som kan vidtas av och mellan olika aktörer i avsnittet Åtgärder för att nå målen.

³ Naturvårdsverket. Viltets ekosystemtjänster. 2019.

⁴ Mattioli *et al.* 2004; Jedrzejewski *et al.* 2012, SVA 2018, SVA 2021

Jakt

Vildsvinsstammen regleras i huvudsak genom jakt. Det är därför viktigt att anpassa jakten på ett sådant sätt så att stammen hålls på en rimlig och hanterbar nivå. Anpassningen av jakten blir enklare om intressenterna gemensamt i ett större område kommer överens om målsättningar och samarbetar.

Jakttiderna för vildsvin regleras i jaktförordningen bilaga 1 punkt 8:

- Vildsvin, utom sugga som följs av randiga eller bruna små kulingar får jagas i hela landet mellan den 1 april – 31 januari.
- Årsunge får jagas i hela landet mellan den 1 juli – 30 juni.

Skyddsjakt efter vildsvin regleras i jaktförordningen bilaga 4 punkt 2:

- Vildsvin som kommer in på gården eller i trädgården och kan orsaka skada eller olägenhet får jagas den 1 juli – 30 juni.

Avskjutning

Om avskjutningen av vildsvin planeras i förhållande till målbilden och sedan utförs i enlighet med planen utgör den det absolut viktigaste styrmedlet. Vilka djur som jakten bör riktas mot beror på vilken målsättning man har i området samt vilken tid på året det är. Viktigt att tänka på är att etiken vid avskjutning av vildsvin är lika betydelsefull som för annat vilt.

Är målsättningen att sänka populationen bör avskjutningen inriktas på vuxna hondjur. Suggor med smågrisar är fredade under hela jaktåret och den vanligaste grisionsperioden (tiden då kulingarna föds) är mellan januari och april. Därför bör vuxna suggor huvudsakligen jagas under hösten (september-december) då risken att de är kulingförande är som lägst. Men en sugga kan vara kulingförande under hela året och en inriktad jakt mot vuxna suggor ställer stora krav på jägarens kunskap om vildsvin för att säkerställa att suggan inte är kulingförande

Om målsättningen är att bibehålla alternativt öka vildsvinspopulationen i området bör minst 80 procent av den totala avskjutningen utgöras av årsungar.⁵

Jaktmetoder

Vildsvinen kan jagas på flera olika sätt som svarar mot olika behov. De vanligaste jaktmetoderna är åteljakt, jakt med lös hund eller vak- och smygjakt på åkermark.

Åteljakt bedrivs genom att man med foder lockar vildsvinen till en lämplig plats där man sedan kan bedriva jakt. Det finns flera sorters hjälpmedel som kan användas för att underlätta jakten, exempelvis timerstyrda spridare, belysning, kameror eller mörkerriktmedel.

⁵ Svenska Jägarförbundet. 2017

Vid jakt med lös hund används oftast ställande eller kortdrivande hundar. Jakten är oftast mer effektiv om man är flera så att jakten kombineras med passkyttar. Jakten bedrivs genom att hunden släpps för att hitta var i landskapet vildsvinen har tagit daglega. I vissa fall väljer vildsvinet att stå kvar och i andra fall väljer vildsvinet att fly.

Vak- och smygjakt på åkermark brukar i vissa fall benämnas som skyddsjakt där syftet är att jaga och skrämma vildsvin från åkrar där de orsakar skada. Jakten bedrivs främst under de perioder då grödorna är mest begärliga, exempelvis i samband med sådd eller i grödans mjölmognadsfas.

Användning av särskilda jaktmedel

Vid åtling av vildsvin är det tillåtet att sätta upp fast belysning för att underlätta jakten. Jakt efter vildsvin får även ske vid belysning som satts upp vid väg eller byggnad i annat syfte än jakt.

Det är tillåtet att använda elektronisk bildförstärkare, elektronisk bildomvandlare, värmekamera eller rörlig belysning vid jakt efter vildsvin. Hjälpmedlen ska användas i nära anslutning till jaktvapnet. Termiska sikten får dock endast användas vid jakt i öppen terräng eller vid åtelplatser.

Länsstyrelsen har möjlighet att lämna tillstånd till jakt från motorfordon. Sådant tillstånd bör endast lämnas vid påtagliga risker för allvarliga skador, till exempel i samband med skyddsjakt på myndighetens initiativ.

Åtelkameror

Privatpersoner behöver enligt kamerabevakningslagen (2018:1200) inget tillstånd för att sätta upp kameror på platser dit allmänheten har tillträde. Det finns krav på att bland annat kunna förklara ändamålet med kameraövervakningen och hur länge uppgifterna lagras, enligt dataskyddsförordningen (GDPR). Syftet med övervakningen måste bedömas vara av större vikt än det eventuella intrånget i den personliga integriteten.

Vid uppsättning av åtelkamera krävs:

- en skylt eller information om att det finns en viltkamera i området och vem det är som kameraövervakar
- kontaktuppgifter vid kameran för att kunna nå kamerans ägare.

Andra saker att tänka på är att:

- ha markägarens tillstånd att sätta upp kameran
- kameran inte sätts upp där många människor befinner sig, till exempel vid stigar, vandringsleder eller rastplatser
- kameran riktas så att risken för att ta bilder på människor eller fordon minimeras
- alla fotografier som innehåller människor eller fordon alltid raderas.

På Naturvårdsverkets webbplats finns mer information om viltkameror för privat användning.

Utfodring av vildsvin

Utfodring av vilt kan ha i huvudsak tre olika syften. Avsikten kan antingen vara att jaga viltet, att avleda viltet eller att stödja viltet.

Att använda foder som lockbete vid så kallade åtlar anses vara viktigt för att kunna bedriva en effektiv jakt på vildsvin.

Avledande utfodring görs i syfte att försöka hålla vildsvinen borta från attraktiva grödor. Den avledande effekten är varierande och beroende av många olika faktorer. Oavsett syftet leder detta till att den totala tillgängliga fodermängden ökar.

Stödjande utfodring görs med avsikt att gynna viltet. Detta har främst gjorts under vintern när den naturliga födan är begränsad. Utfodring kan vara en stark påverkande faktor på vildsvinets utbredning, reproduktionstakt och naturliga årscykel. Målet för länet är att minimera de skador som vildsvinen orsakar i lantbruk, naturstigar och trafiken. Populationen av vildsvin bör vara i balans med den tillgången på foder som finns i naturen. Rekommendationen är därför att vildsvin inte ska utfodras.

Åtling

Åtling är inte detsamma som utfodring utan kan tillåtas i begränsad omfattning för att underlätta jakten. I jordbrukslandskap rekommenderas att inte bedriva jakt vid åtel under odlingsperioden. Jakten bör då istället bedrivas på odlade fält för att där skapa en skrämeffekt och styra vildsvinen till åtelplatserna. Helst bör foderautomater användas som begränsar till små givor som förbrukas inom något dygn. Fodermedel får inte ligga kvar så länge att det ruttnar eller blir nedsmutsat.

En åtel ska inte placeras närmare än 200 meter från annans mark eller jaktområde om inte berörda parter kommit överens om annat. Detsamma gäller i närheten av allmänna vägar eller allmänna rekreationsytor såsom golfbanor och fotbollsplaner. Notera att det i jaktlagen (1987:259) finns ett allmänt förbud att locka vilt från annans mark.

Fodermedel till vildsvinsåtel

Krav på fodersäkerhet är viktigt för att skydda djurens hälsa och att viltköttet ska vara ett säkert livsmedel. Användning av fodermedel regleras i lagen om foder och animaliska biprodukter (2006:805), foderhygienförordningen (EG) nr 183/2005 och miljöbalken.

Det är tillåtet att utfodra vilda djur utan särskild registrering om det är i syfte att locka till sig djuren i samband med jakt (åtel). Om syftet är att stödutfodra eller utfodra för att avleda de vilda djuren krävs en registrering som foderföretagare hos länsstyrelsen. Om det handlar om mycket små mängder vid ett enstaka tillfälle krävs ingen registrering. Kontakta länsstyrelsen vid frågor kring detta. Vid utfodring bör du tänka på:

- Använd endast naturliga obearbetade fodermedel som majs, ärtor, oförädlat spannmål samt hö och ensilage.
- Det är förbjudet att utfodra vilda djur med matavfall.
- Animaliska biprodukter, livsmedel och sötsaker är inte lämpligt att använda, speciellt med anledning av sjukdomar (Läs mer under Smittskydd). Vissa kategorier av dessa produkter kan få användas efter anmälan till, eller tillstånd av, Jordbruksverket.

Närmare information finns på Jordbruksverkets webbplats (Jordbruksverket, 2021).

Möjlighet att besluta om förbud mot utfodring av vilt

Från den 1 oktober 2021 kan länsstyrelserna besluta om förbud mot eller villkor för utfodring av vilt som inte hålls i hägn enligt § 43 jaktförordningen. Beslut ska endast gälla för begränsad tid och i ett begränsat område. Förbud kan fattas för att förebygga eller minska risken för trafikolyckor med vilt eller risken för att viltet orsakar allvarliga skador på egendom. Länsstyrelsen ska utöva tillsyn över att beslut följs och ha befogenhet att besluta om förelägganden om förbudet överträds. Naturvårdsverket har i uppdrag att meddela föreskrifter utifrån de nya reglerna.

Vildsvin som livsmedel

Vildsvinskött ska i dagsläget lämnas till en vilthanteringsanläggning om det inte ska konsumeras av jägaren. En stor del av vildsvinsköttet konsumeras av jägarna själva. Jordbruksverket beräknade 2012 att ungefär 15 % av vildsvinsköttet når marknaden. Konsumtionen av viltkött minskar i landet och enligt statistik från 2020 utgjorde viltköttet (där vildsvinskött ingår) cirka 3,4 % av landets köttkonsumtion, baserat utifrån totalkonsumtion kg/capita.⁶

Livsmedelsstrategin

Livsmedelsstrategin syftar bland annat till att mer vildsvinskött ska nå konsumenter. Det ska ske genom satsningar på marknadsföring, informationsspridning, stärkt kommunikation och samarbete i hela livsmedelskedjan. Insatserna kan även omfatta kunskapshöjande åtgärder med fokus på förädling av råvaran. Satsningarna riktar sig mot hela den potentiella marknaden och inkluderar måltidsupplevelser i hemmet, på restaurang och i den offentliga sektorn. Åtgärder kopplade till livsmedelsstrategin bör därför vara en del av den regionala vildsvinsförvaltningen. Konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedlen och kunna göra medvetna och hållbara val.

För Gävleborg län finns en handlingsplan för att öka livsmedelsproduktionen i länet under perioden 2018 – 2030. Det kan till exempel handla om utbildning i livsmedelshygien, omhändertagande av vildsvin efter skottet, styckning, samarbeten kring uppsamlingscentraler för fällt vilt, stimulering av lokalt företagande och samverkan av olika slag. Möjlighet att få avsättning för skjutna vildsvin och att hela kedjan för vildsvinsköttet fungerar från natur till bord kan vara avgörande för att motivera jaktens genomförande och därigenom att de övergripande målen nås. Det finns också ett intresse att öka viltköttet i de offentliga köken vilket i sin tur också stimulerar jakten och att målen uppnås men regelverket för att underlätta sådan försäljning har inte trätt i kraft ännu (läs mer under Direktförsäljning av vildsvin till konsumenter och detaljhandelsanläggningar).

Provtagning av vildsvinskött

Vildsvinskött ska provtas och analyseras för trikiner och cesium.

- Trikiner: Kontroll ska enligt lag utföras på kött från bland annat vildsvin. Trikiner är små parasitära maskar som kan infektera flera olika arter av däggdjur, främst rovdjur och allätare. En infektion orsakar sjukdomen trikinos. Det är en så kallad zoonos vilket innebär att sjukdomen kan smitta mellan djur och människa. Sjukdomen är ovanlig i Sverige men kan vid kraftig infektion ha dödlig utgång hos människan.
- Cesium: Analys av cesium ska göras på vildsvinskött från de områden i Västmanlands, Uppsala och Gävleborgs län som drabbades värst av radioaktivt nedfall efter Tjernobylolyckan. Konsumtion av kött med

⁶ Jordbruksverket - Konsumtion av kött

hög cesiumhalt kan öka risken för att drabbas av cancer. På Livsmedelsverkets hemsida finns rekommendationer angående cesiumhalt i livsmedel.

Från den 1 juli 2021 finns subventioner att söka för laboratorier som gör analyser för att hitta trikiner och cesium-137 i vildsvinskött. Som enskild jägare behöver du inte ansöka om subventionen utan Livsmedelsverket betalar direkt till de godkända laboratorierna som utför analys av trikiner och cesium-137 i de vildsvin som fälls för privat konsumtion.

Ersättning för kostnaden av analys för cesium-137 gäller endast om vildsvinet har fällts i en kommun där förekomsten av cesium-137 kan vara ett problem. I Gävleborg län är det dessa kommuner enligt Förordning om ersättning för vissa analyskostnader av vildsvinskött (SFS 2021:576):

- Gävle
- Hofors
- Ljusdal
- Nordanstig
- Ockelbo
- Ovanåker
- Sandviken*

Direktförsäljning av vildsvin till konsumenter och detaljhandelsanläggningar

Livsmedelsverket har föreslagit ny lagstiftning som om den förverkligas påverkar förutsättningarna för vildsvinsjakt och direktförsäljning av vildsvinskött till konsumenter och detaljhandel. Enligt förslaget ska jägare som genomgått särskild utbildning få sälja högst tio vildsvin (oavhudade) och kött av tio vildsvin direkt till konsument, samt upp till 75 vildsvin (oavhudade) till lokal detaljhandelsanläggning. Det nya regelverket beräknas som tidigast att träda i kraft 2022 (Livsmedelsverket, 2021).

* Sandvikens kommun var inte angiven i bilaga 1, SFS 2021:576 (utfärdad den 10 juni 2021 och publicerad den 17 juni 2021). Jonas Klang (M), ledamot i Kommunfullmäktige Sandviken, meddelade i ett pressmeddelande (2021-10-18) att Näringsdepartementet nu har lovat att ändra detta så att Sandviken kommer med i denna lista. Ändringen ska gälla retroaktivt från 1 juli 2021.

Smittskydd

Det finns en potentiell risk att vildsvin fungerar som reservoar för sjukdomsframkallande smittämnen. Vildsvin är nära släkt med våra tamgrisar och utgör därför en risk vad gäller smittspridning till tamgrisbesättningar och kan utgöra ett allvarligt hot mot ekologiska tamgrisbesättningar. De ekologiska grisarna som är KRAV-märkta ska ha daglig utevistelse och möjlighet att böka och det händer att vildsvin försöker ta sig igenom stängsel in till utegrisar.

Afrikansk svinpest

Afrikansk svinpest, ASF, är en virussjukdom som drabbar vildsvin och tamgrisar. Sjukdomen har spridit sig från Afrika och finns i flera länder i Europa men ännu inte i Sverige. Sjukdomen är plågsam för djuren och dödligheten mycket hög. Symtom är bland annat hög feber, blåfärgad hud, ostadig gång, kräkningar, diarré och blödningar från mun och ändtarm. Infekterade djur dör oftast inom fem till tio dagar. Sjukdomen leder till stora ekonomiska förluster för tamgrisbesättningar som drabbas. Vaccin eller botemedel saknas. Upphittade döda eller sjuka vildsvin ska rapporteras till Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA.

Afrikansk svinpest räknas som en epizooti och lyder under epizootilagen. Svenska myndigheter övervakar och förebygger att smitta ska komma in i Sverige bland annat genom att informera om hur man undviker att föra in smittan i landet.

Människor kan inte smittas, men kan fungera som smittspridare vid resor. Smitta kan till exempel överföras med kläder, bilar och köttprodukter. Viruset överlever även i fryst, torkat och saltat kött som inte är värmebehandlat. Därför är det viktigt att aldrig lämna matrester innehållande importerat kött av något slag så att det blir åtkomligt för vildsvin.

Andra smittor hos vildsvin

Exempel på förekommande smittor som kan infektera både människor och djur är salmonellabakterier och hepatit E-virus.

En speciell typ av salmonella, *Salmonella Choleraesuis* har år 2020 hittats både hos vildsvin och tamgris för första gången på 40 år. Den är anpassad till djurslaget gris och kan ge svåra symtom hos dem. För att få en bild av smittoläget samlas nu prover från hela landet in för analys av bakterien.⁷ På SVAs hemsida finns det en karta som visar provtagna vildsvin per jaktvårdskrets och om salmonella har påträffats eller ej.

Länsstyrelsen uppmuntrar att alla fällda vildsvin ska provtas för cesium, trikiner och salmonella för att säkerställa sin egen säkerhet men även bidra till sjukdomsövervakning.

⁷ SVA. 2021. Övervakning av *Salmonella choleraesuis* hos vildsvin.

Åtgärder för att nå målen

Vem ansvarar för vad?

I Sverige har vi flera myndigheter som är ansvariga för viltförvaltningen på olika nivåer. Naturvårdsverket är den nationella jakt- och viltmyndigheten som har det övergripande ansvaret för landets viltförvaltning och bevarandet av biologisk mångfald. Naturvårdsverket beslutar om föreskrifter för bland annat jakt, inventering och ersättning för skador som orsakats av vilt. Det är Naturvårdsverket som har tagit fram den nationella förvaltningsplanen för vildsvin.

På regional nivå har länsstyrelsen flera olika uppdrag inom viltförvaltningen. Ett av länsstyrelsens främsta uppdrag inom viltförvaltningen är att verka för samverkan mellan olika intressenter. Viltförvaltningsdelegationen är en del av länsstyrelsen som har i uppdrag att bland annat besluta om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen inom länet (se förordningen om viltförvaltningsdelegationer). För vissa viltarter har länsstyrelserna fått i uppdrag att ta fram förvaltningsplaner. Dessa förvaltningsplaner är vägledande. Markägare och jakträttsinnehavare kan använda dessa som en utgångspunkt för lokala förvaltningsstrategier och planer.

Markägaren har huvudansvaret för all förvaltning kopplat till sin fastighet. Markägaren kan arrendera ut jakten och lantbruket till olika parter, arrendatorerna blir då delaktiga i ansvaret för förvaltningen av fastigheten. Svensk jaktlagstiftning säger att markägare och jägare har ett gemensamt ansvar för viltförvaltningen. De lokala förvaltningsstrategierna och planerna bör därför tas fram i samverkan mellan markägare och jägare.

Det finns dock fler viktiga aktörer på lokal nivå än bara markägare och jägare. Kommuner är viktiga intressenter som ägare av mark och anläggningar. Kommuner kan även fungera som en företrädare för kommuninvånarna. Inom livsmedelskontrollen kan kommuner få en utökad roll genom lagändringar. Även intresseorganisationer har en viktig roll som kan förmedla kunskap om samexistens med vildsvin inom exempelvis friluftslivet.

Åtgärder för markägare och jakträttshavare

Skriftliga jakträttsavtal

Skriftliga avtal bidrar till tydlighet om vad som förväntas av jägaren respektive markägaren. Vilka förväntningar parterna har och vilka ramar som gäller för upplåtelsen. De skriftliga avtalen kan beskriva hur parterna ska agera om skador upptäcks, åtling och utfodring, målsättningar för viltförvaltningen, representation i skötselområdet eller andra punkter som anses viktiga för de ingående parterna.

Ta reda på vilka villkor som gäller om marken ingår i ett viltvårdsområde. Eventuellt behöver jaktupplåtelsen godkännas av viltvårdsområdet.

Planerat jakttryck

Vildsvinen är ett störningskänsligt och läraktigt viltslag. Genom att planera för när och med vilken metod jakten ska bedrivas så skapas förutsättningar för att i högre utsträckning nå målen om förekomst och skadenivåer.

Planerna för jakten kan gälla större områden genom exempelvis utformning av rekommendationer i ett skötselområde. Det kan handla om att bestämma när åteljakt kan intensifieras eller när det är mer lämpligt att jakten styrs till fält med begärliga och känsliga grödor.

Bestäm om, när, var och hur ofta ett område ska ha gemensamma jakter. Bestäm även om några förberedande insatser ska göras inför dessa jakter, exempelvis en störningsfri period.

Vildsvinshjälp

Svenska Jägareförbundet har en tjänst som heter Vildsvinshjälp, dit lantbrukare kan vända sig om de behöver hjälp med att jaga vildsvin på fält med växande gröda. På lokal nivå, till exempel i ett skötselområde, kan man inspireras av modellen och skapa en egen vildsvinshjälp. Exempelvis kan man göra en kontaktlista där intresserade personer kan skriva upp sig så att markägare kan höra av sig vid behov.

Jaktkampanjer

Regionala och enskilda aktörer kan arrangera kampanjer och genom det bidra till att öka intresset för vildsvinsjakt och aktuella frågor både hos jägare och allmänheten. Kampanjer kan också bidra till att lyfta fram viktiga intressenter och organisationer med intressen i vildsvinsjakten och förvaltningen. Det kan exempelvis vara medlemsorganisationer, vilthanteringsanläggningar och eftersöksjägare. Ett exempel på jaktkampanj var Vildsvinsnatten som Svenska Jägareförbundet arrangerade sommaren 2020.

Åtgärder för kommunen

Vildsvin kan ställa till stora skador i tätbebyggda områden. Trädgårdar, idrottsplatser, kyrkogårdar, parker och andra grönområden riskerar att bli uppbökade. Människor kan uppleva obehag eller rädsla när de stöter på vildsvin på promenader och joggingturer.

Då det innebär stora risker att avlossa skott i tätbebyggda områden, så är det viktigt att problem förebyggs kontinuerligt med jakt eller andra metoder i närområdet utanför tätorten.

En kommun bör ha eller bygga upp sin beredskap för att förebygga och hantera problem med vilt. Genom att bilda en arbetsgrupp med god kännedom om viltet, förebyggande metoder samt jakt kan en sådan grupp bidra med kunskap och vägledning till invånarna som har frågor och synpunkter. Oftast behöver representanter från flera kommunala förvaltningar ingå i en sådan arbetsgrupp, till exempel från förvaltningar som ansvarar för fastigheter, parker, fritid, miljö, natur och kommunikation.

Kommunen bör etablera kontakt med jakträttshavare i tätortsnära områden eftersom vildsvin rör sig över stora områden. Kommunen bör förbereda sig så att jägare kan anlitas vid akuta problem.

Polisen bör involveras eftersom den har ansvar vid trafikolyckor med vilt, vid fara för människa enligt §9 Jaktlagen och Polisen kan i vissa fall ge tillstånd för skottlossning i tätbebyggt område.

Länsstyrelsen kan ge råd och stöd samt i exceptionella fall ge tillstånd till jakt från motorfordon.

Åtgärder i trafiken

Nationella viltolycksrådet (NVR) arbetar för att minska viltolyckorna. Arbetet sker i samverkan mellan de ingående organisationerna, bland annat Polisen, länsstyrelserna, Skogsstyrelsen, Trafikverket, LRF och jägarorganisationerna. I varje län finns ett regionalt råd. Inför genomförandet av åtgärder för att styra vildsvinens rörelser i landskapet är det viktigt att inte stänga inne vildsvin när man bygger viltstängsel. Länsstyrelsens arbete med grön infrastruktur bör vara en del i planeringen för vilt.

Konkreta åtgärder som kan behandlas av det regionala Viltolycksrådet är till exempel röjning av vägkanter, skyltning och vägunderhåll.

Viltstängsel

Vägar och järnvägar utgör både vandringshinder och dödsfällor för vilda djur. Längs utsatta vägsträckor kan stängsel förebygga trafikolyckor. Dessa behöver kombineras med säkra passager för att ge effekt.

Planskilda viltövergångar

Genom att studera landskapets struktur och viltets rörelser kan lämpliga platser identifieras för att bygga broar eller tunnlar där viltet kan passera utan risk för olyckor. Både placering och utformning måste noga avpassas efter djurens beteende. I all samhällsplanering behöver den gröna infrastrukturen beaktas och viltövergångar vara en naturlig del i transportnätet.

Varningsskyltar

Varningsskyltar för vilt placeras ut där risken för trafikolyckor med vilt är förhöjd. Skyltarna kan sitta permanent eller sättas upp vid tillfälligt förhöjd olycksrisk.

Hastighetsbegränsningar

Lägre hastighet minskar antalet olyckor och gör att en eventuell kollision får mindre allvarliga följder. Varningsskyltar och hastighetsbegränsningar fungerar dock bara om vi uppmärksammar och respekterar dessa.

Rörelsedetektor

Försök pågår med ”viltövergångsställen”. Vid öppningar i stängsel placeras rörelsedetektorer som upptäcker vilda djur i närheten. Detektorerna kopplas till system som varnar trafikanter för vilt vid vägen och uppmanar till sänkt hastighet.

Kunskap och utbildning

För en framgångsrik förvaltning av vildsvinspopulationen och för att minska skadorna krävs ökad kunskap hos alla inblandade. För att vildsvinsförvaltningen ska bli effektivare behövs mer samarbete kring alla delar av förvaltningen ända fram till konsument. För att underlätta en ökad samverkan är det viktigt att information om de goda exempel som finns sprids på olika sätt.

Olika intresseorganisationer rekommenderas att ordna till exempel studiecirklar för såväl teoretisk som praktisk kunskap. Ett förslag kan vara att man fördjupar sina kunskaper kring adaptiv förvaltning i samband med att lokala förvaltningsplaner tas fram. Den utveckling som sker av modern teknik, till exempel viltkameror och olika applikationer för mobiltelefoner, bör användas för ökad samverkan inom förvaltningen.

Genom att intresseorganisationer informerar om vildsvinens beteende och ekologi ökar även kunskap som inte är kopplad till jakt. Det kan handla om friluftslivet där människor som rör sig i naturen där vildsvin finns och då vägledning och råd kan vara aktuellt.

Fler jägare behöver också utbildas och nyutbildade jägare ges större möjlighet att få delta i jakter och ta del av erfarna jägares kunskaper om vildsvinsjakt. Hundträning är också en viktig del i jakten och eventuella eftersök, inte minst vid trafikolyckor.

Kurser i livsmedelshygien och tillvaratagande av fällt vilt är en viktig del för att hålla en god livsmedelskvalitet. I det förslag om jägares leverans av vildsvinskött direkt till konsument som väntas träda ikraft år 2022 finns också ett krav på en särskild utbildning för jägarna i hygienisk hantering, provtagning och spårbarhet av nedlagda vildsvin.

För att få avsättning för vildsvinsköttet behöver både vanliga konsumenter och personal i offentliga kök och restauranger göras mer medvetna om vildsvinsköttets fördelar och få ökad kunskap om hur det kan serveras.

Frågan om afrikansk svinpest, ASF, måste hela tiden hållas aktuell eftersom det främst är genom mänsklig verksamhet som smittan riskerar att spridas till Sverige.

Utvärdering

Med start år 2022 kommer Länsstyrelsen Gävleborg att löpande följa upp resultatmålen i förvaltningsplanen. Uppföljningen ska genomföras med lämpliga metoder och tillgänglig statistik för att i den mån det är möjligt, se förändringar över tid och därigenom avgöra hur målen uppfylls. Effekten av de regionala målen, som i sin tur bidrar till den nationella förvaltningsplanen, kommer att utvärderas i sin helhet år 2026 av Naturvårdsverket.

För att möjliggöra uppföljningen av målen för Gävleborgs län är det viktigt att markägare och jägare löpande redovisar såväl avskjutning som skadesituation.

Förordningen om subventioner gäller endast till och med 2025 och för att det fortsättningsvis ska vara subventionerat med provtagning för cesium och trikiner behöver det finnas ett incitament för att förordningen ska gälla även efter 2025. Förordningen är ett resultat av det arbete som görs inom Vildsvinspaketet och därför är det viktigt att utvärdera och tydliggöra subventionernas effekter inom vildsvinsförvaltningen.

Referenslista

- Agria. 2020. *Ökning av hundar i vildsvinsattacker*.
<https://news.cision.com/se/agria-djurforsakring/r/okning-av-hundar-i-vildsvinsattacker,c3039270> (Hämtad 2021-07-05)
- Jędrzejewski, W., Niedziałkowska, M., Hayward W, M., Goszczyński, J., Jędrzejewska, B., Borowik, T., Bartoń A, K., Nowak, S., Harmuszkiewicz, J., Juszczak, A., Kałamarz, T., Kloch, A., Koniuch, J., Kotiuk, K., Mysłajek W, R., Nędzyńska, M., Olczyk, A., Teleon, M., Wojtulewicz M. 2012. *Prey choice and diet of wolves related to ungulate communities and wolf subpopulations in Poland*. Journal of Mammalogy, Volym 93, p.1480–1492.
- Jordbruksverket. 2010. *Vildsvin - Hur stora kostnader orsakar vildsvin inom jordbruket?*
https://www2.jordbruksverket.se/webdav/files/SJV/trycksaker/Pdf_rapporter/ra10_26.pdf (Hämtad 2021-10-25)
- Jordbruksverket. 2014. Viltskador i lantbruksgrödor.
<https://jordbruksverket.se/download/18.514d3694172cce07237d7369/1592781449855/JO16SM1502.pdf>
- Jordbruksverket. 2020. *Viltskador i lantbruksgrödor 2020*.
<https://jordbruksverket.se/5.2de76dfa17a6bda55987f54e.html> (hämtad den 2021-10-25)
- Jordbruksverket. 2021. *Konsumtion av kött*. <https://jordbruksverket.se/mat-och-drycker/hallbar-produktion-och-konsumtion-av-mat/konsumtion-av-kott> (Hämtad 2021-10-15)
- Mattioli, L., Capitani, C., Avanzinelli, E., Bertelli, I., Gazzola, A., & Apollonio M. 2004. *Predation by wolves (Canis lupus) on roe deer (Capreolus capreolus) in north-eastern Apennine, Italy*. Journal of Zoology, Volym 264 p. 249 – 258.
- Naturvårdsverket. 2019. Viltets ekosystemtjänster - En kunskapssammanställning.
<http://naturvardsverket.diva-portal.org/smash/get/diva2:1458119/FULLTEXT01.pdf> (Hämtad 2021-10-27)
- Pfeffer S, E., Spitzer, R., Allen, A, M., Hofmeester, T, R., Ericsson, G., Widemo, F., Singh, N, J., Crowsigt, J. 2017. *Pictures or pellets? Comparing camera trapping and dung counts as methods for estimating population densities of ungulates*. Remote Sensing in Ecology and Conservation. Volym 4, p 173-183.
- Steenweg, R., Hebblewhite, M., Kays, R., Ahumada, J., Fisher, J, T., Burton, C., Townsend, S, E., Carbone, C., Rowcliffe, J, M., Whittington, J., Brodie, J., Royle, J, A., Switalski, A., Clevenger, A, P., Heim, N., Rich, L. N. 2016. *Scaling-up camera traps: monitoring the planet's biodiversity with networks of remote sensors*. Frontiers in Ecology and the Environment. Volym 15, p 26-34.

- SVA. 2018. *Licensjakt på varg 2018*.
<https://www.sva.se/media/qngpaec5/rapport-licensjakt-varg-2018.pdf>
(Hämtad 2021-10-29)
- SVA. 2021. *Licensjakt på varg 2021. SVA rapport 65/2021*.
<https://www.sva.se/media/8d8e3084b6682ec/rapport-licensjakt-varg-2021.pdf> (Hämtad 2021-10-29)
- SVA. 2021. Övervakning av Salmonella choleraesuis hos vildsvin.
<https://www.sva.se/amnesomraden/smittlage/overvakning-av-salmonella-choleraesuis-hos-vildsvin/> (Hämtad 2021-10-29)
- Svenska Jägarförbundet. 2017. *Handlingsplan vildsvin*.
https://jagareforbundet.se/contentassets/0918e7cc7e2b49aba352daff475154e2/handlingsplan_vildsvin_sjf_2017.pdf (Hämtad 2021-10-28)
- Westerlund, A. 2021. Jägarförbundet. Personlig kommunikation, e-mail 7 juli. Anneli.Westerlund@jagareforbundet.se
- Åkerman, Å. 2012. *Utvärdering av två inventeringsmetoder med hjälp av GPS-märkta vildsvin ("Sus scrofa")*. Kandidatuppsats inom biologi, 15 p. Sveriges lantbruksuniversitet.

Bilaga 1 – Övervakning

Inventering av vildsvin

Till grund för en adaptiv förvaltning krävs någon form av regelbunden inventering av vildsvinspopulationens storlek och sammansättning. Det finns ingen officiellt fastställd metod för inventering idag. Att rapportera avskjutning till Jägareförbundets Viltdata är viktigt för att få fram tillförlitlig avskjutningsstatistik. Med hjälp av avskjutningsstatistik går det att följa stammens utveckling.

Naturvårdsverket har i den nationella förvaltningsplanen tagit på sig att ta fram metoder för inventering av vildsvinspopulationernas storlek och täthet samt även metoder för inventering av skador i jordbruket orsakade av vildsvin. Men för att kunna uppskatta stammens storlek och sammansättning bör den regionala och lokala vildsvinsförvaltningen, i väntan på Naturvårdsverket, komplettera med till exempel någon av de metoder som beskrivs nedan. Sträva efter att samverka lokalt, anpassa inventeringen till de egna förutsättningarna och kom överens om vilken metod som passar bäst.

Efterhand kommer verktyg att tillföras för den regionala och lokala förvaltningen av vildsvin.

Avskjutningsstatistik

Det är möjligt att följa trender i populationens utveckling under en längre period om det finns tillförlitlig avskjutningsstatistik. För ett enskilt år räcker det dock inte att använda avskjutningsstatistiken som inventeringsunderlag eftersom den inte har en direkt koppling till vildsvinspopulationen. Därför behöver jägarna rapportera sin avskjutning till Svenska Jägareförbundets nationella databas Viltdata.

Det finns inget lagkrav på att rapportera avskjutningen av vildsvin men länsstyrelsen och jägarorganisationerna kan uppmuntra jägarna i länet att rapportera.

Viltkameror

Eftersom vildsvinen är svårinventerade har inventeringsmetoder som tar hjälp av viltkameror börjat utvecklas. Det finns många fördelar med viltkameror jämfört med andra metoder, där en av de viktigaste är att de är lika effektiva under dygnets alla timmar, året om.

Det finns flera studier som pekar på möjligheten att använda jägarnas egna viltkameror för att samla in stora mängder data för flera arter på ett kostnadseffektivt sätt.^{8 9} Det finns en stor potential i att använda information från jägarnas viltkameror som sitter uppsatta vid åtlar eller foderplatser för att inventera vildsvin. För att den här inventeringsmetoden ska kunna användas

⁸ Pfeffer *et al.* 2017.

⁹] Steenweg *et al.* 2017.

behöver en metod för att bearbeta informationen från jägarnas viltkameror utvecklas.

- ✓ Läs om vilka regler som gäller för användning av viltkamera på [Naturvårdsverkets webbplats](#).

Systematisk observation

Observationer som görs regelbundet och på likartat sätt kan användas för att följa förändringar i vildsvinspopulationen över tid. Systematisk observation är en enkel metod som kan tillämpas i samband med någon annan aktivitet. Använd till exempel de årligen återkommande tillfällen när många jägare är ute i markerna till att även göra observationer av vildsvin. Använd älgjakten till att förutom älgobsen även göra vildsvinsobservationer. Är älgavskjutningen låg i området behöver ni hitta en annan tidpunkt, så att inte vildsvinsobsen går förlorad på grund av att älgjakten är för kort eller helt uteblir. Bjud in till samordnad jakt och räkning av vildsvin på bestämda datum i ditt område.

Vid den årliga spillningsinventeringen kan ni passa på att även räkna vildsvinsbok.

Använd flera olika mätningar och jämför förändringarna för att öka säkerheten i bedömningen. Räkna ut hur stor förändringen har varit för till exempel:

- antal vildsvinsobservationer,
- skjutna vildsvin och
- viltolyckor med vildsvin.

Visar flera mätningar samma förändring har ni fått ett bra mått på vildsvinspopulationens förändring.

Det saknas ännu tillräcklig kunskap för att beräkna populationsstorlek utifrån observationer.

Försök har utförts med att mäta GPS-märkta vildsvins besöksfrekvens i ”buffertzoner” runt foderplatser. Utifrån dessa mätningar har sedan beräkningar gjorts. Till exempel behöver antal observationer inom en cirkel med radien 20 meter multipliceras med en siffra mellan 4,1–16,1 för att få ett rimligt mått på den verkliga populationen. Besöksfrekvensen varierade stort under året, med högst frekvens i november månad.¹⁰

Vildsvinsbarometern

Svenska Jägarförbundet bedömer kontinuerligt vildsvinsstammens storlek och utbredning, samt skador på grödor och antalet olyckor i trafiken. Barometern kan vara ett hjälpmedel för att bedöma om avskjutningen behöver justeras på grund av årsvariationer i reproduktionen. I Gävleborg finns det inte tillräckligt med data för att barometern ska kunna ge en översiktlig status.

¹⁰ Åkerman, K. 2012.

Inventering av skador i jordbruket

För en adaptiv förvaltning behövs metoder för att mäta och värdera skador i jordbruket så att tydliga mål kan sättas och följas upp.

Jordbruksverket har tagit fram statistik över skador orsakade av vilt för år 2014. Med hjälp av en enkätundersökning utförd av SCB beräknades skadorna för olika grödor, procentuellt och i mängd, för hela landet, länsvis och uppdelat på olika viltarter.¹¹ Motsvarande undersökning gjordes under år 2020 och resultatet visade på att viltskadorna har dubblats på sex år där vildsvinen står för flest skador.¹² Gävleborg är inte så drabbade av skadorna i dagsläget och det är ingen stor förändring av viltskadorna från 2014 jämfört med 2020.

Utifrån statistiken kan en uppskattning av skadornas storlek och utveckling på länsnivå göras.

Jordbruksverket gav år 2010 ut en rapport där man gjort kostnadsberäkningar för viltskador på några olika typgårdar i Södermanland.¹³ Rapporterna kan ge en fingervisning om hur stora kostnader som skadorna leder till och exempel på hur beräkningar kan göras.

På lokal nivå behöver man upprätta samarbete med att övervaka och dokumentera skador kontinuerligt. I ett sådant samarbete behöver både jägare och lantbrukare engageras. Dokumentation är viktig för att kunna följa upp mål och styra sin förvaltning. Sträva efter ett gemensamt arbetssätt i området så att uppgifter från flera håll kan sammanställas för utvärdering.

Att anlita en opartisk, utbildad besiktningsperson för kontroll av slumpvis utlagda inventeringsytor (likt ÄBIN) kan vara en lösning vid allvarliga skadeproblem.

Inventering av trafikolyckor

Beskriv nuläget i ditt län med hjälp av information från viltolycka.se. Därifrån kan du hämta diagram över trafikolyckor med vildsvin för länet. Du kan även ta fram kartbilder över var i ett län trafikolyckor med vildsvin har inträffat.

- ✓ Uppgifter om viltolyckor och var de flesta olyckorna sker finns på www.viltolycka.se.

¹¹ Jordbruksverket. 2014.

¹² Jordbruksverket. 2020.

¹³ Jordbruksverket. 2010.

Länsstyrelsens rapporter 2021

- 2021:1 FAS 3 - Efterarbetet - När räddningsinsatsen har avslutats
- 2021:2 Bottenvegetations-inventering och naturvärdesbedömning i Enångersfjärden och Njutångersfjärden
- 2021:3 Utvärdering av Åtgärdsprogram för miljömål 2014 - 2020 och överenskommelser
- 2021:4 Inventering av stora rovdjur i Gävleborgs län 2020/2021
- 2021:5 Analys av bostadsmarknaden i Gävleborg 2021
- 2021:6 Fisk och fiskbiotoper vid planerad familjebadplats i Gavleån - Boulognerskogen Gävle
- 2021:7 Förvaltningsplan för älg inom Gävleborgs älgförvaltningsområden – Uppdaterad 2021
- 2021:8 Förvaltningsplan för vildsvin i Gävleborgs län 2022 – 2025

Länsstyrelsen Gävleborg

Rapportnr: 2021:8

ISSN: 0284:5954

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektoriellt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

Länsstyrelsen
Gävleborg